Tunnistaja

Info tahteavalduse koostajale

Tunnistajat on vaja siis, kui sa ei saa terviseseisundi või füüsilise piirangu tõttu elulõpu tahteavaldust ise allkirjastada, kuid saad oma tahet siiski selgelt väljendada. Näiteks võid oma soovid öelda suuliselt või väljendada neid muu sulle sobiva abivahendi abil.

Tunnistaja peab olema täisealine, teovõimeline ja otsusevõimeline ning sina pead olema nõus, et just tema sinu tahteavalduse vormistamise juures tunnistajana osaleb.

Tunnistaja ei otsusta sinu eest, milliseid ravivalikuid tahteavaldusse märkida, ega tee sinu eest raviotsuseid. Tema ülesanne on kinnitada, et vormistatud tahteavaldus vastab sinu enda väljendatud tahtele.

Kui elulõpu tahteavaldus koostatakse paberil ja sa ei saa sellele ise allkirja anda, annab tunnistaja tahteavaldusele omakäelise allkirja arsti juuresolekul. See toimub pärast arsti nõustamist ja tahteavalduse koostamist.

Tahteavaldusele märgitakse tunnistaja **nimi, isikukood, kontaktandmed ja andmed teovõime kohta**.

Sama arst, kes sind elulõpu tahteavalduse koostamisel nõustas, ei saa olla selle tahteavalduse tunnistaja. Arsti ja tunnistaja rollide lahus hoidmine aitab kinnitada, et tahteavaldus vormistati nõuetekohaselt ning et selles väljendub sinu enda vaba ja teadlik tahe.

Pärast tahteavalduse vormistamist tunnistaja roll lõpeb. Tunnistajal ei teki selle tõttu õigust sinu elulõpu tahteavaldusele ega muudele terviseandmetele tervise infosüsteemis ligi pääseda.

Info arstile

Tunnistaja kaasatakse juhul, kui inimene ei saa terviseseisundi või füüsilise piirangu tõttu elulõpu tahteavaldusele ise digitaalset või omakäelist allkirja anda, kuid on tahteavalduse tegemiseks otsusevõimeline ning suudab oma tahet üheselt väljendada. Inimene võib oma tahet väljendada näiteks suuliselt või muu talle sobiva abivahendi abil.

Tunnistaja peab olema **täisealine, teovõimeline ja otsusevõimeline** ning inimene peab olema tema tunnistajana osalemise heaks kiitnud.

Tunnistaja roll on seotud tahteavalduse nõuetekohase vormistamisega. Ta ei tee inimese eest raviotsuseid, ei vali inimese eest tahteavalduse sisu ega kujunda tema eest uut ravitahet. Tunnistaja ülesanne on kinnitada, et vormistatud tahteavaldus vastab inimese enda väljendatud tahtele.

Tunnistaja kaasamine paberkandjal tahteavalduse puhul

Kui inimene ei saa paberkandjal elulõpu tahteavaldusele ise allkirja anda, kaasatakse tahteavalduse vormistamisse tunnistaja. Tunnistaja annab tahteavaldusele **omakäelise allkirja arsti juuresolekul pärast arsti nõustamist ja tahteavalduse koostamist**.

Tahteavaldusele ja tervise infosüsteemi märgitakse tunnistaja:

- nimi;
- isikukood;
- kontaktandmed;
- andmed teovõime kohta.

Tunnistaja teovõime kontroll

Enne tunnistaja kinnitamist kontrollib arst tunnistaja teovõime andmeid **tervise infosüsteemi patsiendi üldandmete teenuse kaudu**.

Patsiendi üldandmete teenuse kaudu kontrollib arst, kas tunnistaja teovõime kohta on registris andmeid, mis takistaksid tal tunnistajana osalemist. Lisaks peab arst veenduma, et tunnistaja on konkreetses olukorras otsusevõimeline ja saab aru oma tunnistajarollist.

Nõustav arst ei saa olla tunnistaja

Elulõpu tahteavalduse koostamist nõustanud arst ei saa olla sama tahteavalduse tunnistaja. Arsti ja tunnistaja rollide lahus hoidmine aitab tagada tahteavalduse vormistamise sõltumatuse ning vähendab hilisemate vaidluste riski selle üle, kas tahteavaldus vastas inimese enda vabalt ja teadlikult väljendatud tahtele. Nõustavast arstist erinev tunnistaja annab täiendava kinnituse sellele, et tahteavaldus vormistati nõuetekohaselt ja inimese enda tahte alusel.

Pärast tahteavalduse vormistamist tunnistaja roll lõpeb. Tunnistajal ei teki selle alusel õigust inimese elulõpu tahteavaldusele ega tema muudele terviseandmetele tervise infosüsteemis ligi pääseda.

Arstile oluline: tunnistaja ei asenda inimese enda tahet ega tee tema eest otsuseid. Tema ülesanne on kinnitada tahteavalduse nõuetekohane vormistamine ja vastavus inimese enda väljendatud tahtele.